

Noves aportacions de taxons del gènere *Mycena* (Pers.) Roussel per a la Península Ibèrica

FRANCESC DE PAULA MARTÍNEZ TOLOSA

c/ Xàtiva 27, E-46818 Granja de la Costera, València. E-mail: afedepekant@hotmail.com

Resum. MARTÍNEZ F. de P. (2021). Noves aportacions de taxons del gènere *Mycena* (Pers.) Roussel per a la Península Ibèrica. *Butll. Soc. Micol. Valenciana* **25**: 34-40.

S'aporten dos taxons nous per a les serres del País Valencià, els quals també constitueixen la primera cita per a la Península Ibèrica: *Mycena paracapillaripes* Robich, trobada al Massís del Penyagolosa (Castelló), i *M. pilosella* var. *bisporica* Robich, de la Serra d'Énguera (València).

Paraules clau: Énguera, *Hemimycena*, País Valencià, Penyagolosa.

Resumen. MARTÍNEZ F. de P. (2021). Nuevas aportaciones de taxones del género *Mycena* (Pers.) Roussel para la Península Ibérica. *Butll. Soc. Micol. Valenciana* **25**: 34-40.

Se aportan dos taxones nuevos de las sierras del País Valenciano, los cuales constituyen también primera cita para la Península Ibérica: *Mycena paracapillaripes* Robich, hallada en el Macizo del Penyagolosa (Castellón), y *M. pilosella* var. *bisporica* Robich, de la Sierra de Enguera (Valencia).

Palabras clave: Enguera, *Hemimycena*, País Valencià, Penyagolosa.

Abstract. MARTÍNEZ F. de P. (2021). New contributions of taxa of the genus *Mycena* (Pers) Roussel for the Iberian Peninsula. *Butll. Soc. Micol. Valenciana* **25**: 34-40.

We provide the first references of two taxa found in the mountains of the País Valencià: *Mycena paracapillaripes* Robich, found in the Penyagolosa Massif (Castelló), and *M. pilosella* var. *bisporica* Robich, found in the Sierra de Enguera (València). These two taxa are new for the Iberian Peninsula fungal checklist.

Keywords: Énguera, *Hemimycena*, País Valencià, Penyagolosa.

INTRODUCCIÓ

El present article descriu l'estudi de dos espècies del gènere de basidiomicets *Mycena* trobades per primera vegada al País Valencià. En aquest cas, aquestes troballes també constitueixen la primera cita per al catàleg de fongs de la Península Ibèrica. Des de fa uns anys, les terres valencianes estan aportant una quantitat d'espècies del gènere *Mycena* mai vista, ni per la seua abundància ni per la seua raresa. Els motius ecològics caldrien ser motiu d'estudi. Per altra part, s'observa la minva en la fructificació de certs gèneres.

MATERIALS I MÈTODE

La metodologia utilitzada és la tradicional. S'ha realitzat l'estudi morfològic a partir del material fresc. Per a les fotografies dels carpòfors s'ha utilitzat una Nikon D5300 Mod. AF-S DX 18-10/3.5-5.6G ED VR. Per a les fotos microscòpiques, la càmera utilitzada és l'Optika C-B5 i la seua aplicació per a l'obtenció de mesures. Per a realitzar la microscòpia s'han utilitzat dos reactius: Melzer i Roig Congo. El microscopi ha estat l'OPTIKA model B383PLi. Les exsiccata, base del present treball, estan dipositades a l'herbari de l'autor (FMT).

La bibliografia consultada es correspon amb les obres de MAAS GEESTERANUS (1992), ARONSEN & LAESOE (2016) i especialment ROBICH (2003, 2016).

RESULTATS. TAXONOMIA

***Mycena paracapillaripes* Robich, *Mycena d'Europa 2*: 1160 (2016)**

Codi MYCOBANK: MB804303

Figura 1A-D

Descripció macroscòpica. Píleu fins a 15 mm de diàmetre, campanulat, amb pruïna blanca destacable. Color gris clar, poc estriat tot i que al marge és més pronunciat, sobre tot humit, i prou arrugat en assecar-se. Làmines amb valor de L= 15–27, I= 1–3, espaiades, ascendents, blanques amb una tonalitat grisenc molt subtil i decurrents per una dent menuda i amb l'aresta blanca. Estípit fins a 70–80 × 1–1.5 mm, glabrescent, blanc grisenc, lluent i bastant fràgil. Carn amb una dèbil olor nitrosa en alguns exemplars.

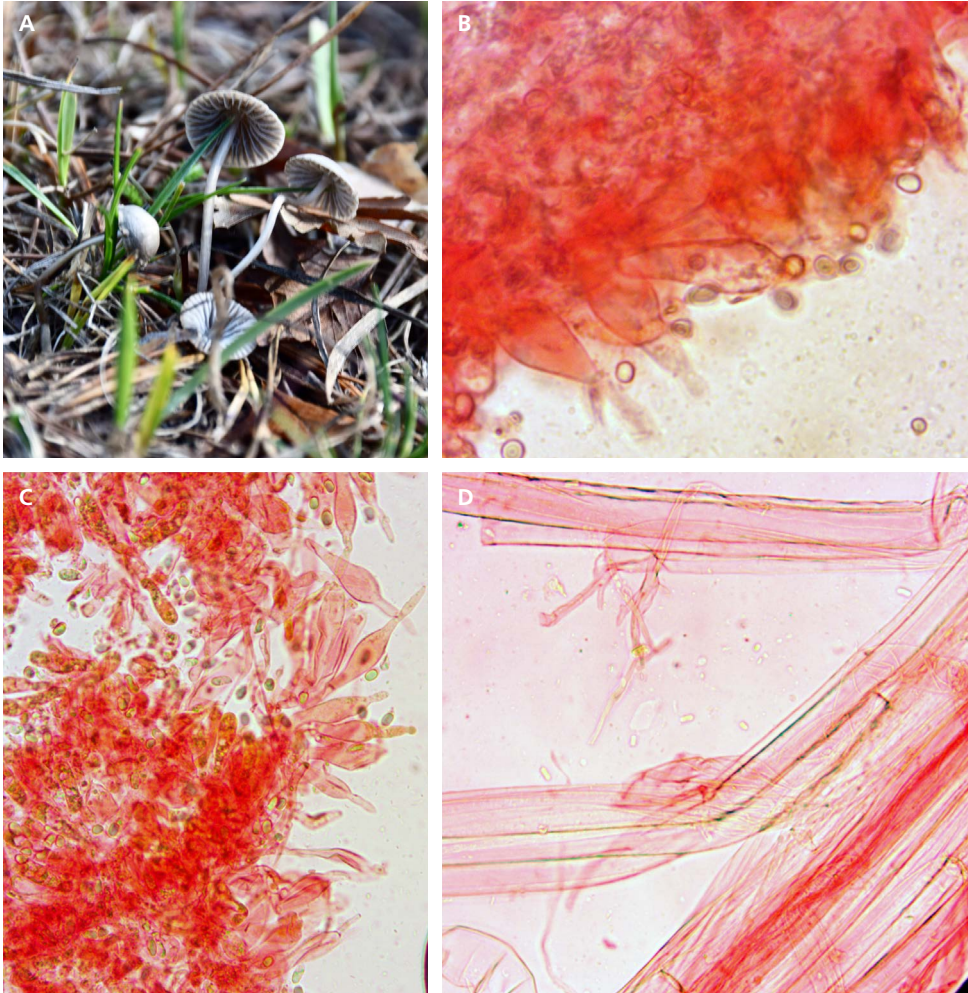

Figura 1. *Mycena paracapillaripes* (FMT00102020P). **A:** Carpòfors. **B:** Queilocistidis x 1000. **C:** Queilocistidis x 400. **D:** Caulocistidis x 400.

Descripció microscòpica. Basidis claviformes, tetraspòrics, de $26\text{--}33 \times 8\text{--}9 \mu\text{m}$. Espores de $8\text{--}11 \times 5\text{--}6 \mu\text{m}$, de subcilíndriques a el·lipsoïdes, amiloïdes i de contingut opac amb una grossa gútula. Queilocistidis entre $30\text{--}105 \times 10\text{--}28 \mu\text{m}$, fusiformes i amb la base allargada i l'apex de diferents formes: arrodonits o allargats en punta, alguns subglobosos. Pleurocistidis no observats. Caulocistidis lanceolats de $83\text{--}232 \times 3\text{--}16 \mu\text{m}$ i amb la base més grossa i ramificats.

Material estudiat. Espanya, Castelló, L'Alcalatén, Vistabella del Maestrat, Massís del Penyagolosa, Mas del Collet, 30TYK2862, 1035 msnm, gregaris sobre restes vegetals en bosc de *Pinus sylvestris*, sobre substrat àcid, 23/12/2020, FMT00102020P.

Observacions. *Mycena paracapillaripes* es va trobar al mig d'un roble de *M. zephyrus*, en grup de quatre exemplars, un tant seques però en bon estat per poder estudiar-les. La coincidència macroscòpica i microscòpica amb ROBICH (2016) és quasi total, a excepció de lleugeres diferències pel que a la mida d'algunes estructures, que considerem insignificants. Hem d'atendre, pensem, a la diferència d'ecologia trobada, ja que ROBICH (2016) la cita de pinedes litorals, mentre que la descrita ací estava a 1035 msnm, sota *Pinus sylvestris*. Es tracta de la primera cita a la Península Ibèrica.

***Mycena pilosella* var. *bisporica* Robich, *Mycologia Montenegro* XIII: 161 (2010)**

Codi MYCOBANK: MB519188

Figura 2A-E

Descripció macroscòpica. Píleu de 5–11 mm de diàmetre, esfèric, cònic, pruïnós, gris clar un poc més obscur al centre. Làmines amb valor L= 12–14 (16), ascendents, adnates, més o menys decurrents mitjançant una dent menuda; de color grisenc molt clar, quasi blanques, i amb l'aresta blanca. Estípit de 25–47 \times 0.2–1 mm, de color blanquinós amb certa tonalitat grisenca, pruïnós, lluent, flexible, amb una corba significativa existent en quasi tots els exemplars; la base amb poques fibril·les blanques. Sense olor.

Descripció microscòpica. Espores de $5\text{--}7(12) \times 10\text{--}14 \mu\text{m}$, el·líptiques o subcilíndriques, amiloïdes. Basidis de $20\text{--}30 \times 10\text{--}13 \mu\text{m}$, claviformes. Queilocistidis de $20\text{--}70 \times 7\text{--}19 \mu\text{m}$, amb diferents formes: subcilíndrics i fusiformes. Pleurocistidis absents. Pèls pileïcs llargs fins 90 μm i fins 1 μm d'ample.

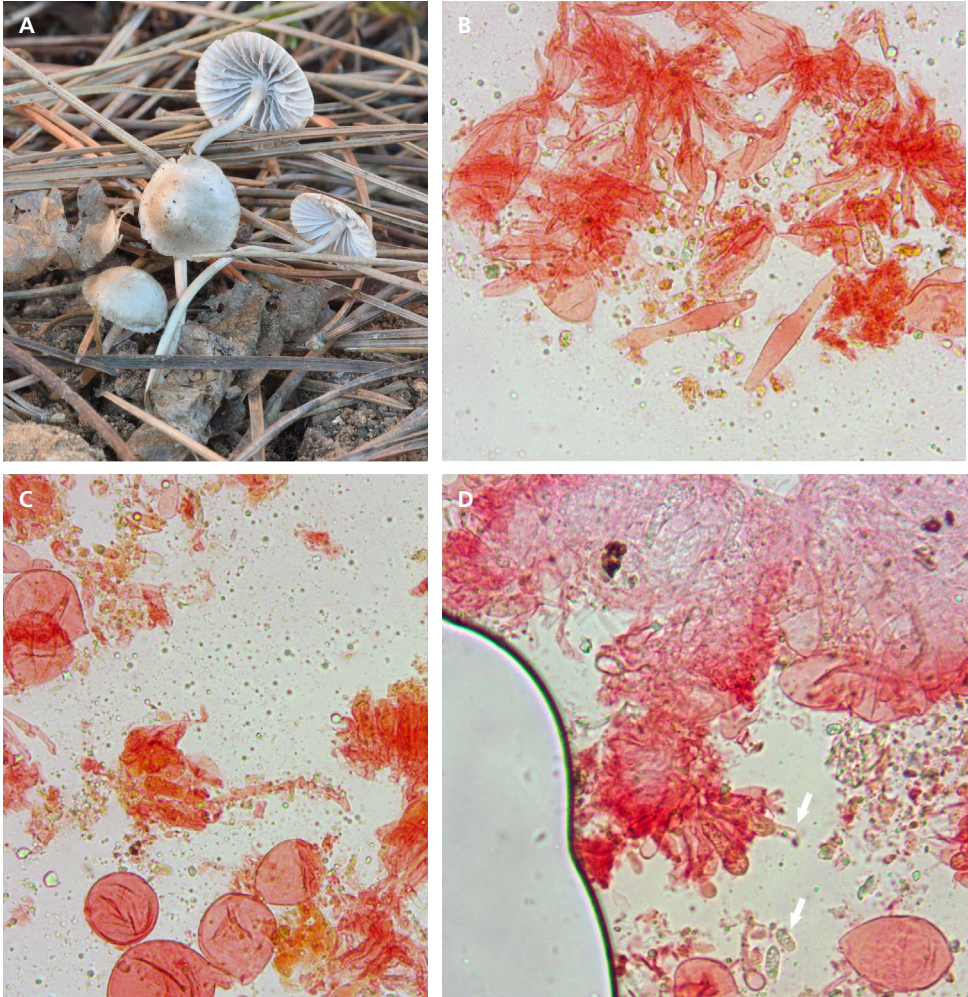

Figura 2. *Mycena pilosella* var. *bisporica* (FMT000122020M). **A:** Carpòfor. **B:** Queilocistidis. **C:** Cèl·lules globoses. **D:** Hifes de l'epicutis. **E:** Espores i basidis bisporics.

Material estudiat. Espanya, València, Canal de Navarrés, Serra d'Énguera, 30SXJ8143, 980 msnm, en grup de quatre exemplars en restes de coscolla (*Quercus coccifera*) i *Pinus halepensis*, 10/11/2020, FMT000122020M.

Observacions. *Mycena pilosella* es trobava coberta d'acícules de *Pinus halepensis*, però a sota va resultar estar unida a restes de *Quercus coccifera*. Primera cita per a la Península Ibèrica, atenent a les descripcions d'aquesta varietat "*bisporica*" fetes per ROBICH (2016).

DISCUSSIÓ

Les cites de *Mycena paracapillaripes* i *M. pilosella* var. *bisporica* són les primeres per a la flora micològica del gènere *Mycena* de les terres del País Valencià. També són les primeres cites per a la microbiota de la Península Ibèrica. Segons pot apreciar-se a les fotos i les descripcions d'ambdós, tenen una certa semblança, que fa pensar en una mateixa espècie. Això no obstant, els trets microscòpics ens aporten una diferenciació important i clara.

Els estudis comparatius a nivell microscòpic amb l'obra de MAAS GEESTERANUS (1992) pel que fa a la *Mycena pilosella*, que la descriu com a tetraspòrica, i amb una sèrie de diferències morfològiques dels taxons, em van fer plantejar la hipòtesi de la *Mycena pilosella* var. *bisporica* descrita a ROBICH (2016). Per la seua part, la *M. paracapillaripes* em venia a trobar un cert paregut, morfològicament amb la *M. capillaripes*, tot i que les arestes de les làmines no tenien la coloració característica d'aquesta, amb la qual cosa vaig tenir que profunditzar en la microscòpia, que ens portava clarament a la *Mycena* secció *Fragilipides* (Fr.) Quél. i, d'ací, a *M. paracapillaripes*.

AGRAÏMENTS

La descripció de les dues espècies ací descrites ha estat possible gràcies a l'ajuda incansable de Toni Conca, Fernando García i Àngel Tortosa, sense els quals, no haguera estat possible aquest article.

BIBLIOGRAFIA

ARONSDEN, A. & LAESOE, T. (2016). *The genere Mycena* s.l. Fungi of northern Europe. Vol. 5 Norway.

MAAS GEESTERANUS, R.A. (1992). *Mycenas of the Northern Hemisphere: Conspectus of the Mycenas of the Northern Hemisphere*. Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen Verhandelingen, Afd. Natuurkunde, Tweede Reeks, deel 90.

ROBICH, G. (2003). *Mycena d'Europa* (Vol. I). Fondazione Centro Studi Micologici A.M.B. Trento.

ROBICH, G. (2016). *Mycena d'Europa*. (Vol. II). Fondazione Centro Studi Micologici A.M.B. Trento.